

Världen

Australien

Skogsbränder i Australien är vanligt förekommande under sommarsäsongen, men årets bränder sägs vara mer intensiva i styrka och har brett ut sig över större områden än normalt.

Bild: Rick Rycroft

En kontinent i lågor – de får sina livsverk uppbrända

Australiens bränder fortsätter att härja på många håll och har ärrat nationen för lång tid framöver. GP har besökt byarna runt nationalparken Blue Mountains, väster om Sydney – där lågorna har förstört hem, företag och turism.

– Vi har förlorat 40 procent av våra äppelträd, säger Rebecca Tadrosse och blickar ut över odlingarna som förutom 5 000 äppelträd även har fikon och persikor.

Tre dagar innan julafton slog lågorna till mot byn Bilpin, som ligger på omkring 700 meter över havet, med hastigheter upp emot hundra kilometer i timmen. Den pittoreska byn, som med sin bördiga vulkaniska jord lämpar sig perfekt för fruktodling, förvandlades snabbt till ett brinnande inferno.

Innan brandens härjningar hade byn en ständig genomströmning av köpstarka turister. Förutom familjeföretagets fruktträd, förstördes

bevattningspumpar, kablar och stolpar – till ett värde av åtskilliga miljoner kronor. Familjen Tadrosse är inte försäkrad mot bränder, eftersom sådana försäkringar är för dyra, så det blir en kostnad de får stå för själva.

Rebeccas pappa, Simon Tadrosse, valde att stanna kvar och kämpa mot branden tillsammans med sin son och brandmännen.

Simon, som trodde att han skul-

le dö i lågorna, vägrade att överge sina odlingar, har under sina 35 år i området aldrig sett någon liknande brand.

– De har aldrig nått hela vägen hit tidigare. Nu kändes det som att undergången var här, säger han och fortsätter:

– Jag kan inte förklara känslan.

De ekonomiska konsekvenserna kan bli långtgående för odlare och andra företag i Blue Mountains – eftersom huvudvägen stängdes ner

två veckor under den viktigaste perioden på året, och skar av all turism och handel. När GP besöker Bilpin andra veckan i januari har den asfalterade vägen, som kantas av skyltar och stolpar som har smält i värmen, precis öppnat. Röklukten hänger kvar och få besökare vågar sig hit.

– Vi har fått viss hjälp av lokalbor som handlar frukt av oss, men det kommer ta minst fyra, fem år att reparera alla skador säger Simon.

Regeringen, ledd av premiärminister Scott Morrison, har Simon inte mycket till övers för. Det var först när Simons fru, Margaret Tadrosse startade diskussionen att regeringen finansiellt borde stödja brandmännen som arbetade volontärt – som regeringen gick in med ett stort stödpaket till brandmännen.

– Regeringen har hanterat detta skitdåligt! Morrison måste visa att han kan leda landet – i stället för att ha en dålig attityd, fortsätter Simon.

Kolet får ta mycket stryk i debatten om klimatförändringarna menar Simon. Andra industrier påverkar också, och i det stora hela är ”Australien en liten fisk, jämte länder som Kina, Indien och USA”, säger han. Dock kvarstår det faktum att Australien är världens största kolexportör – och därmed en stor bidragare till de CO₂-utsläpp som leder till den globala uppvärmningen.

Från den grå himlen har det de senaste dagarna kommit några en-

staka regndroppar. Ett rejält ösregn har Simon inte sett på över ett år. Vattennivåerna i dammarna – som odlarna använder till att bevattna fruktträden sjunker i takt med att torkan intensifieras. Vad händer om det inte regnar och dammarna torkar ut?

Simon sträcker ut armarna och rycker på axlarna.

Den starka röklukten hänger i luften längs huvudvägen till nästa

”

Förutom familjeföretagets fruktträd, förstördes bevattningspumpar, kablar och stolpar – till ett värde av åtskilliga miljoner kronor. Familjen Tadrosse är inte försäkrad mot bränder.

samhälle genom Blue Mountains som heter Mount Tomah. En rad hus och andra byggnader totalförstördes när elden spred sig den 15 december – från vad som byborna beskriver som kontrollerade bränder, som brandmännen anlägger

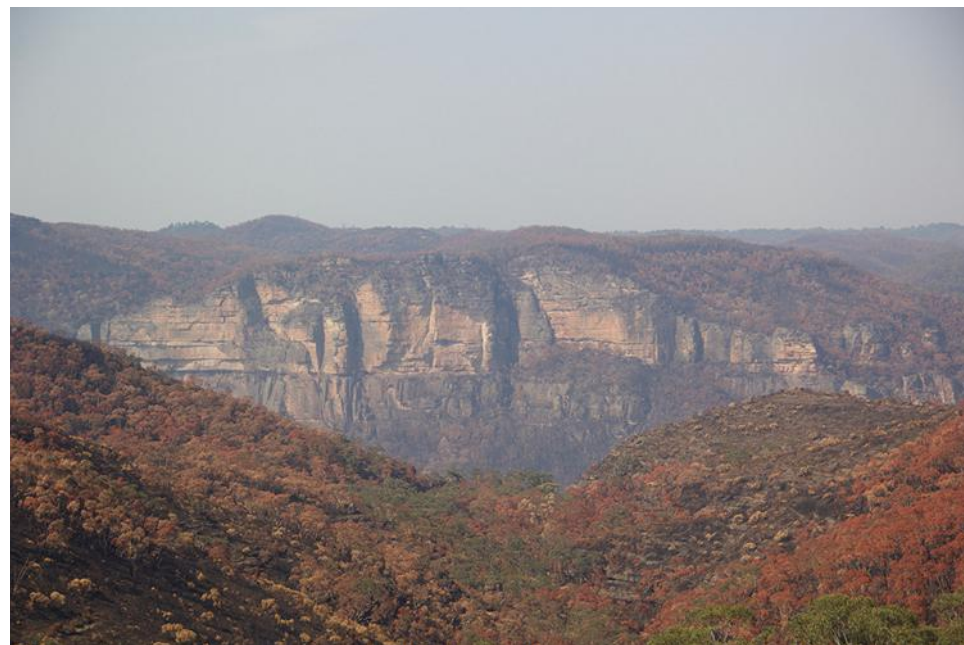
Simon Tadrosse, som driver familjeföretaget Fruit Bowl, stannade kvar och kämpade tillsammans med brandmännen mot lågorna.

Bild: Johan Augustin

Sarah Keighery ser efter sina grannars förstörda hus. Hennes hus klarade sig tack vare att de hade installerat sprinklers på taket.

Bild: Johan Augustin

Stora arealer har förstörts efter att bränderna dragit fram.

Bild: Johan Augustin

Rökluften hänger sig kvar och få besökare vågar sig till Bilpin.

Bild: Johan Augustin

för att kontrollera att elden inte ska kunna spridas.

En av de drabbade är Warren Parsonson, som fick sitt hus nedbränt till grunden, och där nu enbart ett grönt plåttak återstår. Warren hann emellertid fly lågorna med sin fru Jo.

Huset var försäkrat, men många personliga ägodelar var oersättliga som medaljer och fotografier från första världskriget.

– Vi kommer att bygga upp huset igen, säger Warren.

– Denna gång ska vi integrera huset i marken, fortsätter Warren som kommer använda ”ironbark” – en art av eukalyptus – vilket han beskriver som en av landets tåligaste träslag.

Av grannhuset återstår bara ett skal av sten. På marken ligger krossat glas, och de brunbrända sidorna av böckerna, i vad som var bokhyllan, luktar fortfarande bränt papper. En till synes förvirrad påfågel stryker omkring huset.

– Den överlevde mirakulöst, säger grannen Sarah Keighery som lägger ut mat till djur och ser efter återstoden av det nedbrunna huset – vars ägare är i London.

Sarahs hus klarade sig från lågorna, eftersom hon och partnern installerade sprinklers på taket några dagar innan branden kom, och rensade bort allt brännbart material i närheten av trähuset.

– Jag hoppas att Australien kom-

En förvirrad påfågel stryker runt de nedbrunna husen. Bild: Johan Augustin

mer att agera starkare efter detta. Vi har hela världens ögon på oss, säger Sarah Keighery.

Hon beskriver premiärminister Morrison ”på en annan våglängd” när det gäller klimatfrågan och att fasa ut kol.

– Tyvärr är vi helt beroende av kol. Vi har solpaneler på huset, men vi är tvungna att köpa tillbaka elen dyrt från elbolagen.

– Vi måste göra oss av med den här regeringen, klargör hon.

Australien har fått mycket kritik för sitt försvar av den lönsamma kolinindustrin. De pågående brändernas framfart har dels kunnat spridas över enorma områden på grund av extremt torra marker och bristen på regn, men även tack vare att det finns mycket undervegetation som fungerar som bränsle åt de omfattande bränderna som har lamslagit landet.

Tillbaks i Bilpin håller Ash Shep-

Fakta: Bränderna i Australien

- Skogsbränder i Australien är vanligt förekommande under varje sommarsäsong, men årets bränder sägs vara mer intensiva i styrka och har brett ut sig över större områden än normalt.
- De höga medeltemperaturerna gör det svårt att släcka bränderna. Huvudstaden Canberra hade nyligen 44 grader och Penrith i västra Sydney 49 grader.
- Över 200 bränder brinner fortfarande över kontinenten. Hittills har över tio miljoner hektar brunnit; ett område lika stort som Sydkorea.
- Minst 27 människor har dödats, många saknas fortfarande, och över 2 000 hem har förstörts.
- En halv miljard djur beräknas ha försvunnit.
- Värst är läget i delstaterna New South Wales, där Sydney ligger, och Victoria – som båda är landets mest folkrika delstater.
- Bränderna, vars rök syns från rymden, och har nått till Nya Zeeland och hela vägen till Chile, kan i värsta fall pågå ett par månader till.

hard på att skörda de ekologiska grönsakerna i odlingarna på en gård. Han arbetar som ekologisk grönsaksodlare, och på den här gården sköter han odlingarna – som bland annat hamnar på en restaurang i Sydneys Bondi beach.

På gården betar får och kor i hagar, jämte höns och gäss – som även de går fritt ute. Dagens Australien består bland annat dels av stora om-

”
Sedan vi tog över Australien har vi inte tagit hand om markerna på rätt sätt.

Ash Shephard ekologisk grönsaksodlare

råden som är ”cleared” för boskapskötsel, och dels av nationalparker och andra områden som har tillåtits att växa igen.

Ash Shephard förklarar att när aboriginerna tog hand om markerna så skötte de enorma områden genom kontrollerade bränder. Skogsmarker som numera missköts.

– Sedan vi tog över Australien har vi inte tagit hand om markerna på

rätt sätt. Nationalparkerna är stora områden helt utan mänsklig kontakt, och så var det inte förut – de här områdena var aldrig orörda tidigare, säger Ash.

Samtidigt som mer koldioxid i atmosfären leder till att vegetationen breder ut sig allt snabbare, så lämnas alltså allt detta brännbara material – till nästa blixtnedslag som snabbt får fäste och skapar bränder.

Enligt Ash är det inte bara rätt markberedning som krävs för att förhindra liknande katastrofbränder.

– Vi måste förändra vårt jordbruk. Nu har vi massor av kor som fiser ut metan, när vi kan äta annat kött; som dromedar och känguru.

Egentligen kvittar det, enligt honom, vilket parti som leder landet, eftersom Scott Morrisons Liberal party och Labour är de enda två stora partierna.

– Labour är inte mycket bättre. Båda partierna vill tjäna pengar på att bryta kol, säger Ash och betonar att ekonomin måste minska och inte öka – om det ska ske förändringar. – Australiensare kan inte äta kött tre gånger i veckan, ha igång AC:n hela tiden och konstant vattna gräsmattan.

– Regeringen manipulerar dem gång på gång. Det är dags att vakna upp, Australien!

Johan Augustin utland@gp.se